

Livsvarig pension i lav kurs

Flere danskere lever længere og længere. Alligevel fravælges livsvarige pensionsordninger til fordel for rate- og kapitalpension. Det kan betyde, at flere vil opleve relativ fattigdom i de sidste år som pensionist. Samtidig betyder bevægelsen væk fra livrenter, at en finanskriser, som vi ser nu, rammer den enkelte opsparer - ikke pensionselskabet.

Selvom befolkningen har udsigt til et længere pensionistliv, så bliver livrenter, det vil sige pensioner, der udbetales løbende i hele ens pensionistliv, mindre og mindre populære i disse år.

Tilbage i 1999 blev knap hver anden pensionskrone lagt hen til en livrente. Men bare otte år senere, i 2007, blev kun godt hver tredje pensionskrone sparet op som livrente. Resten – altså to ud af tre kroner – er sparet op i enten kapital- eller ratepensioner, der har det til fælles, at udbetalingen fra dem stopper før eller siden.

Det viser en ny analyse fra ATP, hvor fokus er på, hvordan den samlede opsparing til pension har fordelt sig de seneste ti år. I analysen indgår samtlige

Anm.: Ekskl. ATP.
Kilde: ATP og Danmarks Statistik

indbetalinger til pension, dog ikke den løvbundne ATP-indbetaling.

**»De, der lever længe,
har en større risiko for
at skulle leve de sidste år
i relativ fattigdom«**

**Chresten Dengsøe,
matematisk direktør i ATP**

Af en samlet indbetaling på 52 mia. kr. i 1999 blev 47 pct. sat i livrenteprodukter. Fire år senere, i 2003, stod livrente for lidt mindre, nemlig 44 pct. af årets sam-

lede opsparing på 74 mia. kr. Herefter sker der et styrtedyk, så livrente i 2007 kun udgør 35 pct. af årets opsparing på 109 mia. kr.

Fleksibelt

Ifølge Rikke Frandsen, afdelingschef ved Kirstein Finansrådgivning, er en væsentlig forklaring på udviklingen, at kunderne går op i, at boet beholder pengene, hvis man selv dør fra dem.

»Livrenter er et forsikringsprodukt, hvorimod rate- og kapitalpensioner er op- ▶

► sparingsprodukter. Hvis opsparerer dør, vil de efterladte arve depoterne på rate- og kapitalpensionerne, mens depoterne på livrenteopsparingen går tabt. Det kan være årsagen til, at flere opsparere vælger rate- og kapitalpensionerne frem for livrenterne,« siger Rikke Frandsen.

Det er især ratepensioner, der er blevet meget populære de senere år. Mens hver femte opsparede krone i 1999 blev placeret i en ratepension, så udgør denne opsparingsform lige knap halvdelen af al pensionsopsparing i 2007.

Carsten Andersen, vicedirektør i branche-foreningen Forsikring og Pension, peger på, at der er to hovedforklaringer på, at især ratepensioner udgør en større og større del af markedet.

»Den ene er, at opsparingen i pengeinstitutter er vokset betydeligt. De sælger ratepensioner. Den anden forklaring er, at mange arbejdsmarkedspensioner bliver etableret som ratepensioner på grund af den større fleksibilitet, som en ratepension tilbyder. Man kan disponere friere med ratepension, end man kan med livsvarige ydelser – på grund af skattereglerne,« siger Carsten Andersen.

Fattige gamle

ATP's matematiske direktør, Chresten

Dengsøe, mener, at der er tale om en bekymrende udvikling.

»Mens pensionen i livrenten bliver spredt ud over den ældres levetid, uanset hvor gammel han eller hun bliver, så er rate- og kapitalpensioner i bund og grund en pose penge, der, på én gang eller over en årrække, bliver udbetalt. Når posen er tom, så er det slut – uanset om den ældre så har fem, ti eller femten ekstra år at leve i. De, der lever længe, har en større risiko for at skulle leve de sidste år i relativ fattigdom,« siger Chresten Dengsøe.

Flugten fra livrenter over i ratepension behøver ikke nødvendigvis at betyde flere fattige gamle, mener Carsten Andersen fra Forsikring og Pension: »Pension er ikke bare noget, der skal planlægges, fra man er 65 år til 75 år. Pensionen skal kunne holde til, man bliver både 80, 85 og 90 år. Hvis bevægelsen over i ratepension rent faktisk er et udtryk for, at pensionsdækningen bliver udtyndet i de ældre år, så er det et problem. Men det behøver det ikke at være udtryk for. De lempeligere skatteregler gør fx, at man kan lave en ratepension om til en livrente den dag, man bliver pensioneret.«

Ifølge ATP's matematiske direktør, Chresten Dengsøe, vil en sådan strategi, for

den enkelte, imidlertid være forbundet med en stor risiko:

»Lige nu er der voldsom uro på finansmarkederne. Vi ser eksempler på, at det er dyrt for pensionskunder med rate- og kapitalpension at skulle indløse opsparingen nu. De bærer alene risikoen ved de massive kursfald, som vi ser lige nu. Til gengæld kan dem med livrenter sove roligt om natten. De er sikret mod kurstab. Det er vigtigt at forstå, at markedsordninger indeholder risici, som mange desværre overser. Pension er for vigtig til, at det er noget, som man bør gamble med.«

Chresten Dengsøe vurderer, at fortsætter tendensen, vil danskernes pensionsvilkår i høj grad komme til at afhænge af markederne.

Mænd fravælger livrente

ATP's undersøgelse viser, at det især er mænd, der holder sig væk fra livrenter. I 2006 blev hele 70 pct. af mænds samlede pensionsindbetalinger lagt i kapital- og ratepensioner, mens kun 30 pct. blev lagt i livrenter.

For kvinder var fordelingen markant anderledes, da halvdelen af samtlige indbetalinger i 2006 blev lagt i kapital- og ratepensioner, mens den anden halvdel blev sparet op i livrenter.